

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Regele Ferdinand-ut 34. (Sándory-ház.)

Kéziratokat esütörtök estig fogadunk el.

Telefon: 14.

Egyes szám ára 4 Lei.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Sándory Mihály.

Megjelenik vasárnap reggel.

GYERGYÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . 200 Lei
Félévre . . . 100 Lei
Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETMÉNYEK DIJA:
milliméter díjszabás szerint.

Nyilttéri közlemények sora:
25 Lei.

Dr. Elekes Márton ✠

Nem volt nagy ember. Nem magaslott ki messzire kartársai közül, mint jegenye büszke csuca a nyárfák koronája közt. Nem vitt végbe világraszóló tetteket, amelyek megörökítsék nevét az elkövetkező évszázadok szülöttei számára.

Több volt, mint nagy ember. Tiszta szivü, egyenes gondolkozása, régivágású férfi, amelyiknek mind kevesebb és kevesebb marad a fajtájából. Mert a régiek kihálnak és ujak nem igen sajátítják el ezt az önmagát túlélő életfilozófiát. Mely önmagáért gyakorolja a becsületességet és amely természeténél fogva zárja ki mint oda nem illőt az ember lelkéből a kicsinyességet és rosszindulatu érzéseket.

Ember volt. Egész ember.

Nem akadt egyetlen ellensége. Felletesei megbecsülték, tisztelték. Polgártársai csak szeretettel, ragaszkodással tudtak rágondolni. És amikor a hirtelen jött halál hírének gyászmadara pillanatok alatt végig repülte Gyergyót, a Székelyföldet, nagyon kevés lélek maradt közömbösen, megindulás nélkül.

Kinek csak egyszer is volt alkalma találkozni vele és őt megismerni, mind mélységes megdöbbenéssel, igaz sajnálattal értesült arról, hogy ez a derék, melegszivü ember megszűnt élni és embertársai javára munkálkodni.

Sokezer ember kísérté utolsó útjára. Gyergyó valamennyi községéből és távoli helyekről is rengetegen sereglettek össze a végső tisztességre és a gyászoló hatalmas tömegben nem akadt, aki csak kötelességből jött volna.

Mert ha az emberek nem is tudnak ma olyanok lenni, mint doktor Elekes Márton volt, az ilyen élet érdemét meglátni, elismerni, még képesek.

Óriásnak való munka, örökéletre számottartó mű nem maradt utána.

De maradt egy rendezett, derék, a többiek közül minden tekintetben messzire kiváló erkölcsü, rendezett, békében élő Ujfalu, amelynek szülötte és gyergyói minőségben is egyik leghivatottabb vezetője volt és amelynek minden egyes embere a legegyszerűbbig is, igyekezett példája után igazodni.

Faluja, mely annyit köszönhet, milyen emléket állítson az elhunytaknak, amely méltó legyen gondolkodásához, életéhez.

Azt, hogy továbbra is, a mai időkben is és az eljövendőidőkben, maradjon meg a becsületességnek azon az útján, amelyen őt Elekes Márton vezette, amelyre többi előljáró emberei buzdítják és amelyen haladva megtartja azt a címet, amit magának mostanáig megszerzett:

a legderekből székely község.

*

Dr. Elekes Márton Ujfalu szülötte. Apja a község egyik legmódosabb gazdája, fiát ügyvédnek szánta. A csiksomlyói főgimnázium elvégzése után a kolozsvári egyetem jogi karára

iratkozott be és ott szerzett jogi doktorátust. Majd letette az ügyvédi vizsgát és Gyergyószentmiklóson egy darabig ügyvédkedett. Ez a mesterség azonban nem felelt meg szelid, vitakozni nem szerető természetének. Akkor ott hagyta e zajos foglalkozást és Ujfalu község jegyzője lett.

A világháború vihara Galiciába vitte: álmás Szibéria felé. Hét keserves esztendő telt fogságban, de nem hét elvesztett esztendő. Ott is hasznossá tudta magát tenni foglyársai számára és ideje maradt művelődni. Az orosz nyelven kívül több idegen nyelvet tanult meg Szibériában.

Hazakerelkedve egy darabig Remete jegyzője volt, majd sikerült hazajutni egészen, Ujfaluba, ahová mindig vágyott. Itt jegyzősködött, csendesen éledegelt és azon ritkaságszámba menő hivatalnokok közé tartozott, akivel román felletesei éppen úgy meg voltak elégedve, mint magyar testvérei. Munkássága, becsületessége, példája áldás volt községére, amelynek színvonalát máskülönbben emelni nem volt szükséges,

ugyis mindig első volt, csak megtartani kellett.

Nagy érdemei voltak az ujfalvi közbirtokossági székház, kulturház létrehozása és építése körül.

A halál munkaközben találta, szorgalmas életének megfelelő, sajnos, igen korai befejezése képpen. Irodájában dolgozva rosszul lett és pár perc alatt, csendben, mint ahogyan csendben élt, elvégződött minden.

Temetése, mely okt. 17-én volt, falun soha nem látott tömeg sereglett össze a halott iránti utolsó hódolatát leróni. A gyászszertartást Szabó György apát-plebános celebrálta és azon az egész környékbeli papság résztvett.

A gyászháznál főtisztelendő Rácz ujfalvi plebános mondott nagyhatású beszédet, majd a gyászmenet megállott a község háza előtt, ahol az elhunytat Bányász Sándor községi pénztárnok bucsuztatta egyszerű, megható, szívből jövő szavakkal. A sirnál Cotta főszolgabíró, Lascu ditrói jegyző és mások beszéltek.

Fiatal özvegye, édesapja, négy kicsi gyermeke siratja.

Tudnivalók a konverziós törvénymódosításról.

Amint a napilapok közlése nyomán ismeretes, az Argetoianu-féle konverziós törvény módosítása értelmében, mely módosítást úgy a kamara, mint a szenátus megszavazott, a 20 holdon aluli birtokosok a törvény által adott kedvezményekben részesednek, melyekből a legfontosabb az, hogy ezek tartozásaiknak fele töröltetik. Ezek az adósok a törvény megjelenésétől számított hat hónapon belül új váltó adásával (mely bélyegmentes) és kamatfizetéssel — amint azt a törvény előírja — kötelesek tartozásaikat rendezni, mert különben perelhetők.

A 20 holdon felüli birtokosok tartozásaira a törvény vonatkozó rendelkezései az irányadók, ezek közül fontos az, hogy tőkeelengedésben nem részesednek és a kamatot kötelesek fizetni.

Gyárfás Elemér nagy beszéde a konverziós javaslat hibáiról.

— Befejező közlemény —

A miniszter ur javaslata nem oldja meg tehát a követelések egyoldalú leszállításából származó igazságtalanságokat és egyenlőtlenségeket, sőt még súlyosbítja ezeket, midőn már most kimondja, hogy e 18 hónap alatt ezen adósok által fizetett minden összeg kétszeresen számít, ami által rögtönössé teszi a veszteséget s megakadályozza azt, hogy ez több évre elosztsa, könnyebben legyen elviselhető.

Szenátor Urak, semmivel sem szerencsésebb az a megoldás sem, mellyel e javaslat az u. n. felhalmozódott kamatok kérdését elintézni akarja s amelyet ezért közelebből kell megvizsgálnunk.

Mindenekelőtt le kell szögeznünk, hogy a mezőgazdák egyetlen időszakban s a pénzpiac egyik változatában sem fizettek magasabb kamatokat, mint a többiek: a kereskedők, iparosok, szellemi munkások és városi lakosok. Nem ismerek egyetlen pénzintézetet, mely foglalkozási ágak szerint szabta volna meg a kamatok magasságát s ha tettek különbséget, úgy a mezőgazdák javára s nem ezek hátrányára tették, mert ezeknél — főként Erdélyben, hol telekönyvek vannak — a kihelyezés biztosabbnak látszott.

Nincs tehát semmiféle jogi vagy erkölcsi indok, mely igazolná azt, hogy a mezőgazdák a kamatok felhalmozódása címén más elbánást igényelhessenek, mint a többi társadalmi osztályok, melyek ugyanolyan magas kamatokat fizettek.

Minden esetben azonban ilyen igény csak azokkal a hitelezőkkel szemben támasztható, akik tényleg szedték ezeket a magas kamatokat, akik ezeket élvezték és ezekkel gazdagodtak.

Kik ezek a hitelezők, Szenátor Urak?

Legnagyobb részben nem azok, akikkel szemben a törvény ereje érvényesül, amint ezt ki fogom mutatni, mert e nagy nyereségeket élvezők tulnyomó többsége már biztonságba helyezte az elért hasznót, minthogy őket támogatta az Argetoianu-féle törvény is és őket szándékozik támogatni ez a javaslat is.

Hogy jutottunk mi, Szenátor Urak s főként mi erdélyiek, a 36—48%-os kamatokhoz, melyeket korábban e vidéken senki sem ismert? Hogy jutottunk ennyire?

A közgazdasági tankönyvek azt tanítják, hogy a kamatláb magasságának szabályozója minden országban a jegybank, mely a piac rendelkezésére bocsátja a szükséges összegeket. Nálunk, abban az időben, mikor a megszorult emberek 32% és 42% kamatokat fizettek, a Banca Națională kamatlába nagyon szerény: mindössze 6% volt. Ha tehát a Banca Națională tényleg rendelkezésére állott volna a piacnak, akkor a kamatláb sohasem tudta volna elérni ezt a borzalmas magasságot. Hosszu és tekervényes volt azonban az az út, amelyen a jegybank pénze eljutott a szegény adóshoz.

Hol volt a Banca Națională pénze? Hol volt kihelyezve a Banca Națională váltótárcája?

A Banca Națională egész kereskedelmi

tárcája az 1922—1926. években néhány fővárosi nagybanknál volt, melyek privilegizált helyzetet élveztek, a Marmarosch Blanknál egyedül volt 800 millió s félmilliárdos s ezen felüli tételek a többi bukaresti nagybankoknál. Ezek tartották lekötve a Banca Naționala egész kereskedelmi anyagát.

Mit csináltak ezek a nagybankok az 1920—1926. években azzal a pénzzel, melyet a Banca Naționalától kaptak 6%-os kamattal? Tovább adták talán? Alig folyósítottak ebből kölcsönöket, hanem kereskedelmi és ipari vállalatokat létesítettek, erős részesedésekkel a tőkében és főként a hatalmas nyereségekben. Önök bizonyára ismerik Viktor Slevescu 1925-ben megjelent könyvét, mely érdekesen kimutatja, hogy milyen ipari és kereskedelmi érdekeltségeik voltak a fővárosi nagybankoknak s jól emlékszem, hogy pl. a Marmarosch Blanknál milyen tömege volt felsorolva azoknak az ipari és kereskedelmi vállalatoknak, melyeknél ez a nagypénz érdekelte volt.

Természetes, Szenátor Urak, hogy az ipari és kereskedelmi vállalatok ilyen hatalmas hálózatainak kiépítéséhez és főként ennek a szükséges forgótőkével való ellátásához, nagyon sok pénz kellett s ez lekötötte teljesen a Banca Naționalától olesó 6%-os kamattal élvezett és nyújtható összes hiteleket.

Ilyen körülmények között a kamatlábak szabályozása és mérséklése — a Banca Naționala tőkéjének a bukaresti nagybankok által való lekötöttsége mellett — egyedül csak a külföldi tőkéből lett volna várható, mely azonban ahelyett, hogy enyhítette volna a kamatláb feszültségét, még elősegítette a pénz drágulását és siettetette a kamatlábak emelkedését.

Ugy a belföldi, mint a külföldi nagytőke magához akart ölelni mindent, ami csak élt és mozgott ebben az országban. Ehhez természetesen igen nagy és folyton növekvő tőkékre volt szükség, melyek saját forrásaikból már nem állottak rendelkezésükre s a külföldről számottevő összegeket nem helyeztek el nálunk. Mi történt akkor? Akkor nyitották meg a fővárosi és a külföldi nagybankok az összes vidéki városokban pompás palotákban fényes helyiségeiket s lázas fióknyitási, affiliálási és fiókositási mozgalom indult meg a helyi intézetekkel szemben.

Miért létesítették ezeket a fiókokat és affiliációkat? Azért talán, hogy kölcsönökben kihegyezték a Banca Naționalától olesón kapott pénzeket, vagy talán, hogy külföldi tőkét hoz-

zanak be az országba? Nem, Szenátor Urak, hanem azért, hogy takarékbetétekben összegyűjtsék azokat a tőkéket, melyekre szükségük volt az általuk létesített ipari és kereskedelmi vállalatok céljára.

Ily módon jutottunk el Erdélyben a 12—16 százalékos takarékbetét kamatokhoz, amilyenről azelőtt senki sem hallott s a betéti kamatláb folyton emelkedett, úgy, hogy bizonyítékok vannak a kezemből arról, hogy volt idő, midőn tekintélyes intézetek vidéki fiókjai is fizettek 24 százalékos betétek után, csak hogy megszerezhesék a vállalataik ellátásához szükséges tőkéket.

Természetes, Szenátor Urak, hogy a vidéki központokban már rég működő helyi bankokat létükben veszélyeztette ez az áramlat, mert a betevők tudomást szerezve arról, hogy a piacukra került új bankok, minő magas kamatokat fizetnek a betétek után, ugyanilyen igényekkel léptek fel velük szemben s így ők is kénytelenek voltak emelni a betéti kamatokat s természetesen ennek arányában a kihelyezési kamatlábat is. S minthogy a francia közmondás szerint evés közben jön meg az étvágy, beállottak azok a szomorú következmények, melyeket mindnyájan ismerünk s a kamatláb elérhetetlen magasságba emelkedett.

A vidéki bankok, különösen Erdélyben, nem kaptak közvetlen hitelt a Banca Naționalától számottevő mértékben. Az erdélyi magyar intézetek szervezetébe tartozott mintegy 120 intézet közül 1922—1926-ig ismételt utánjárás dacára 6—8 intézetnek volt összesen 26 millió jegybank-hitele s ezeknek az intézeteknek hitele, melyeknek saját tőkéje kb. 1 milliárdot tett ki, az utolsó időben is alig haladta meg a kétszáz milliót. Egyetlen hitelforrásuk tehát csak a fővárosi nagybankok és a külföldi összeköttetéssel bíró intézetek voltak. Gondosan őrzök több leszámítolási jegyzéket, melyek igazolják, hogy fővárosi nagybankok a Banca Naționala 6 százalékos pénzét 16—20 százalékkal, sőt 22—23 százalékkal is adták tovább kisebb intézeteknek. Gondosan őrzök folyószámlakivonatokat is külföldi összeköttetéssel bíró bankoktól, melyek kis vidéki intézeteknek 50 százalékos felszámítottak, sőt maguk a külföldi intézetek is számítottak 36 százalékos.

Ki üzött tehát uzsorát Szenátor urak, s ki a bűnös abban, hogy a kamatok oly magasra emelkedtek? A nagytőke? Egyfelől az a belföldi nagytőke, mely a Banca Naționala teljes támogatását élvezte, másfelől a külföldi nagy-

tőke, mely itteni érdekeltségeivel behálózta a területeket. Ez a nagytőke aknáztta ki a gazdasági helyzetet, mintha egy meghódított tartománnyal állott volna szemben.

Arra a kérdésre tehát, hogy ki szedte be a magas kamatok oroszlanrészét, csak azt felelhetjük, hogy ez a nagytőke volt az, mely a hitelfeltételeket tetszése szerint állapíthatta meg, mert nem kellett megküzdenie a jegybank mérséklő befolyásával.

E magas kamatok másik részét pedig azok a betevők dugták zsebre, akik kihasználva a mesterségesen megdrágított pénz keresletének és kínálatának e játékát, értették a módját annak, hogy egyik banktól a másikhoz szaladva s igényeiket folyton fokozva, felferjék a betétek kamatlábat egészen 24 százalékgig.

Mindezek már rég realizáltak az elért hasznót s biztonságba helyezték az elért nyereségeket.

Kimutattam már Önöknek, Szenátor urak szeptember 13-án a kényszeregyezségi törvény tárgyalásakor, hogy csupán az erdélyi magyar bankok a múlt év folyamán betevőiknek 1 milliárd 656 milliónyi hatalmas összeget fizettek ki, ami 4 milliárdon felüli betétállományuknak közel felét teszi ki. Köztudomású az is, hogy a tavaly csak a fővárosi nagybankok több mint 10 milliárdnyi betétet fizettek vissza.

Rámutattam már április 5-iki beszédemben arra, hogy milyen nagy hiba volt az, hogy Argetoianu pénzügyminiszter tavaly nyáron nem vetett gátat kormányintézkedéssel a betétek tömeges felvételének, hanem még könnyítette ezt azzal, hogy 7 milliárd hitelt nyújtott a tulnyomóan fővárosi nagybankoknak a betét-vissza-fizetések céljára, úgy, hogy éppen a spekuláns betevők, akik féktelen igényeikkel felferték a betéti kamatlábat soha nem hallott magasságra, most ügyesen kiszedhették a betéteiket s kimenekítették előbb a külföldre, majd most, a határok lezárása után az eddig otthon őrzött tőkéket sietve helyezik el különböző befektetésekbe, amit bizonyít a fővárosban mindenütt látható lázas építkezés is.

A magas kamatok haszna tehát ott van ezeknél a nagybankoknál és ezeknél a betéteseknél. A mostani veszteséget pedig szenvedik a becsületes és türelmes betevők s a belföldi, helyi tőke, mely kisemberek takarékoságából gyűlt össze.

Mit csinált az Argetoianu-féle törvény? Mentessítette minden károsodás alól a Banca

Oltárkö.

(Szentmihályi határban, Békásszorosban.)

„Emlékezzünk régiokról.”

Az üdvnek 944-ik esztendeje körül Zsolt fejedelem korában Gyula erdélyi vajda Bizánca ment mint követ. Ott a keresztény vallást megismeri és megkeresztelkedik.

Hierotheusz nevű szerzetest Erdélybe hozta a keresztény vallás terjesztése végett. Zandirham főrabonbán elhalálózása után fiát, Apoltot és ennek elhalálózása után Bucsint választották főrabonbánnak. Bucsint Hierotheus a keresztény hitre térítette.

*

Apoltnak az ősi vallást követő fia Bucsint főrabonbánt Csikmadaras és Csikrákos között lévő Sósreéten megverik. Bucsint a külföldre menekül és a tráciai király Viktoria nevű leányát nőül veszi.

Busunt választották Bucsint után főrabonbánnak. Az ősi pogány vallás és a keresztény vallás közötti villongás kezdetét veszi. A keresztény vallás nagyobb és nagyobb tért kezd hódítani. Az ősi pogányvallás követői Csikszép-víz határában levő egyik havason Hadurnak áldozatokat mutatnak be és innen lett a havas Pogányhavasnak elnevezve.

*

Bucsint: Hirnökeim arról értesítenek, hogy székely testvéreim nagyrésze a keresztény hi-

tet felvette. Busun testvérem, a főrabonbán még mindig a keresztény vallás ellen küzd. A korral nem tud haladni. Aki a korral nem halad, veszte van az.

A tráciai király udvarában nagy készülődés van. Bucsint a király veje harcosait és családját elkíszeri a nagy utra. A Székelyek földje közelében akar megtelepedni, hogy az ott történendő események irányítására szükség esetén kéznél legyen.

*

A Székelyek földje napkeleti részén felvonul egy szűk szoroson. Szép vidék. A természet minden szépsége benne van. Őserdő. Kristály-tiszta vizű csörgedező patak Őserdőkől kimagasló fehér sziklák. Az őserdő fái annyira össze vannak nőve a szűk szoros felett, hogy itt-ott, egy-egy szűk nyíláson alig lehet látni az eget és a napfény alig szűrődik be.

Vallásos áhitatra gerjesztő hely. A természet nagy temploma. Minden lépésnél az áhitat a lelket úgy elfogja, hogy az ember a természet nagy Alkotóját látja műveiben lépten-nyomon!

Viktoria: Bucsint! Édes férjem! Nézd! Nézd! Nézd! Ebben a természet legszebb templomában, az a gyönyörű kőszirt oltárnak beillik!

Telepedjünk ebben a legszebb templomban, ennél az Oltárkőnél le és az egy igazi Is-

ten tiszteletére papjaink naponta mutassanak áldozatot be!

*

Göög: Kedves Bucsint! A Pogányhavason tartózkodó székely testvéreim megbízásából jövök hozzád. Kérem az, hogy végy oltalmad alá, mert keresztény székely testvéreink üldöznek!

Átlag négyszázan vagyunk és minden ügyedben segítségére állnánk.

Kedves Göög atyám! Hogy gondoltad, hogy én, Bucsint rokonod, aki keresztény vagyok, titeket oltalmazalak?

Göög: Népeimmel hozzád jövünk és ha meggyőződünk, hogy a te és hiveid vallása miatt Hadur nem fog neheztelni, a keresztény vallást elfogadjuk.

*

Göög népével megérkezett. Az Oltárkővel szemben, lemenet jobbkéz felől a magas kőszirt alatt foglalnak helyet. Göög népe táltosával tanácskoznak Bucsint papjai, hogy miként mutassák meg az ősi hiten lévőeknek, hogy Hadur nem az igazi, hanem Jézus az egy, igazi élő Isten.

Megállapodnak. A keresztény pap az Oltárkő mellett az élő Isten, a táltos az Oltárkővel szemben lévő sziklaodú előtt Hadurnak fehér-áldozatot fognak egyszerre, tehát ugyanazon időben bemutatni

Milliomos lehet ha osztálysorsjegyet vásárol a Révész Ernő kollekturákból!

Nationals az összes külföldi bankok kihelyezéseit.

Mit csinál a mostani javaslat? Ugyanazt teszi: mentességet biztosít mindazoknak, kik tényleg felszedték, élvezték és biztonságba helyezték a magas kamatokat.

A vasárnapi műkedvelői előadás.

Rendkívül sikerült előadást tartott a gyergyószentmiklósi fiatalok műkedvelő gárdája e hó 16-án, vasárnap este a Laurentzi színház helyiségében. A szerepek a fiatal generáció és egy-két régi kipróbált műkedvelő kezébe voltak letéve.

A nézőtér megtelik a kíváncsiságtól dúzadó közönséggel.

Mihály Mariska a zongoránál elkezdte az ouverturát játszani. Mesterien siklanak végig az ujjai a billentyűkön. Átszellemül az arca, amikor játszik s beleéli magát teljesen a hangulatos zenébe, amit játszik. Őnála jobbat nem lehetett volna találni a karmesteri feladatok megoldására. Nagy zenei intelligenciával uralta egész estén keresztül a partitúra sok helyen nehéz számain.

Felgördül a függöny. Lázár Iduci és Szász Jóska éneklük a „Mit susog a fehér akác” című kedves magyar nótát. Utána rögtön jön Bogdán Dundi egy tipikus paraszt legény szerepében és éneklük, hogy: „Egervári lányok tyukot ültettek”. Pattog a tánc a vig muzsika mellett. A hangulat emelkedett. Utána jön a többi mind stilszerűen öltözködve, kifogástalan szereptudással s az elrendezésben való tudatosság biztos érzetével. Zökkenés nélkül pereg le az első felvonás. Zúgó tapsvihár. Mindenki meg van elégedve.

De vegyük sorra a szereplőket.

Karácson Margit Rozita szerepében excellált. Elragadóan szép filmdiva volt. Az igazi primadonna benyomását keltette. Játéka biztos, határozott. Fellépése az igazi, nagy filmdivát állította elének. Sikere őszinte és megérdemelt volt. Különösen az „Akác virág, susogó fehér akácvirágom” duettjében.

Csiky Aliz tüzről pattant parasztleányt alakított. Arejátéka, ördögös táncai, eleven mozdulatai a vérbeli szubrett megtestesült példányát vitte a színpadra. A Matyival (Bogdán Dundi) való táncai után olyan zúgó tapsvihár tört ki a nézőtérben, hogy egyet-kettőt meg is kellett ismételni.

Lázár Iduci hódítóan szép volt. Szerepét

Ha az Oltárkő, tehát a keresztények áldozata felett fehér galambok jelentkeznek, akkor a keresztények Istene az igazi Isten.

Ha a fehérlóldozat felett hollók jelentkeznek, Hadur nem igazi Isten.

Eljött a nagy nap, melyen megtudják az ősi vallást követő székek, hogy Jézus-e, vagy Hadur az igazi Isten?

Ugyanazon időben egy vértőlküli és egy véres áldozatot mutatnak be.

Bucsin és Göögő népe áhitattal veszik körül az áldozati oltárokat.

Az Oltárkő felett három fehér galamb jelentkezik és a Hadur fehérlóldozata felett egy károgó hollósereg kóvályog. Kár! Kár! Kár!

Általános moraj a nép ajkán: Hadur nem az igazi Isten, hanem Jézus az egy igazi élő Isten!

Hirnők: Uram! Bucsin! Busun főrabonban elhalt, székel véreid újból főrabonbánnak megválasztottak!

Az áttért székel testvérek Bucsin éltek. Az igazi és az egy élő Isten Jézus Urunk, mert a mi Bucsin testvérünket segítette és népe főrabonbánnak újból megválasztotta!

A Békási szorosban az Oltárkő hirdeti az elmondott regét. Ha megfigyeli a szoros látogatója, a fehér galambok az oltárkő felett napjainkban is repülnek és békeséget hirdetnek. Jobbkézre a magas sziklákra a hollósereg azt mondja: Kár! Kár! Kár! Hogy ezek oly régen történtek!

Ferenczy Dénes.

mindvégig mély átérzéssel és helyes felfogással játszotta.

Bajna Ilona a „Nemzetes asszony” rövid szerepében disztíngvált, finom és kedves volt.

Egy rövid komikaszerepben nagy derűséget keltett egyetlen jelenetében Györgypál Magda (Lövingerné). Jelenése után kitapsolták.

Rövid kis szerepében nagyon értelmesen és bájosan beszélt Lázár Klárka.

A görlok, Lázár Klárka, Karácson Irma, Szekula Mariska és Sáska Annus nagyon szépek és kedvesek voltak s főleg jól táncoltak.

A férfiak közül kitűnő alakítást nyújtottak Bogdán Dundi (Matyi). Öntudatos játékos, kitűnő táncos.

Szász Jóska csengő baritonjával megdobogtatta a női szíveket. Énekszámaiért sok tapsot kapott.

Strasser Józsi egy filmrendezőt (Fritz) vitt a színpadra. Játékát könnyed elegancia és a színpadon való otthonosság jellemzi.

Az est kluja azonban Portik Lajos szereplése volt. Igazi őstehetség. A színpadon annyi humor árad ebből a pályátvéstett emberből, hogy marokkal szórhatná ezt a kincset a besavanyodott nagyvárosi komikusok ölébe. Minden jelenetét falrengető kacagás fogadta, úgy, hogy a közönség valóságos nevetőgörcsöket kapott a sok mókától, amivel a szerepét megspékelt.

Rizoli Tóni nagyon jó Kajla cigány volt.

Erős drámai hatást váltott ki Oláh Béla az Ispán rövid szerepének alakításával.

Biró József kabinetalakítást nyújtott „Gróf Piano” karakterisztikus szerepében.

Kisebb szerepekben jók voltak még Antal Ferenc (Biró) és Záruig Aladár (Ilyés bácsi). A sugó fárasztó és nehéz szerepét Lőrincz Flóris látta el lelkiismeretes igyekezettel. A rendezésen meglátszott a szakavatott kéz munkája.

Élők a holtakért, — halottak az élőkért.

A Mindenszentek előtti idő az a szakasza az évnek, amikor a legpogányabb ember is viszagondol azokra, akikben megállott az élet, akiknek kialudt a mécse, akiket elvont tőlük a halál. Nézi az ember az eltávozottakat és nézi bizonyos aggódással a maga életét, mely akár mennyi szépséggel legyen tele, mégis napról napra közeledik a halál felé.

Ezeknek a kereső embereknek szeretne feleletet adni az a mozgalom, amelyet a Katolikus Szövetség az élő hit jegyében beindított. Kis fehér keresztet bocsátott ki ezzel a felírással: „Hisszük az örök életet.”

És felhívja az emberek figyelmét ez évben arra, hogy kevesebb virágot és gyertyát tegyenek a sírokra, de több imával és jócselekedettel emlékezzenek meg azokról, akik miüket a halálban megelőzték.

A keresztek egyrészt tudatosítják bennünk azt a gondolatot, hogy az elmúlás mögött élet van, másrészt azonban céltudatos alamizsnákodásra akarnak indítani. Segítik a holtakat az örök élet elnyerésében és a mi élőhalott, szenvedő szegényeinket az élet elviselésében.

Lehet, hogy sokan eddig csak sablonosan vitték a maguk virágját és gyertyáskait a sírokra, mert forma marad ez csak és nem nyújt vigasztalást, ha nem hatolunk eleven hittel a Halottak napjának lényegébe, hogy imádsággal és jócselekedettel segítsünk elsősorban halottainkon.

Az idej országos Kereszt Akcióba a mi városunk is bekapcsolódik és a templomok és temetők előtt fogja árusítani a fehér keresztet 5 és 10 lejért, melyeket nemcsak a közeli sírjaink virágai mellé köthetünk, hanem postán, könnyen az országhatárokon túlra is, kedveseink sírjára is elküldhetünk.

Igy indul el a kölcsönös segítése az élőknek és a holtaknak.

* Folyó év okt. 14-én Gyergyószentmiklós, Tekerőpatak és Csomafalva között elveszett egy aprópénztárca jobb sarkán Sz. K. monogrammal, 1300 lej összeggel, becsületes megtalálóját kérik, hogy szíveskedjék az összeg felének megtartása mellett a „Gyergyó” kiadóhivatalánál beadni.

Az URANIA-mozgó hirei.

F. hó 22-én, 23-án, szombaton és vasárnap:

U. 72.

A világháború borzalmasan szép tengeri csatái elevenednek meg a néző szeme előtt ebben az izgalmas tengerész drámában. Két hős tiszt regénye, kik közül az egyik, hogy az elsüllyedt tengeralattjárón lévő bajtársait a megfulladástól megmentse, saját életét áldozza fel s ezzel beírja nevét hazája halhatatlan mártírjai közé.

A csodásan megrendezett, lélekzetelállító jelenetek s a gyönyörű tengeri felvételek feledhetlenné teszik a néző előtt ezt a grandiózus filmremeket.

F. hó 26-án, 27-én, szerdán és csütörtökön:

Az ezüstrókák hazájában.

Rin-Tin-Tin, a nemrég kimúlt világ-hírű kutyaszár utolsó filmje, mely felülmulja összes eddigi alakításait.

E filmet szerdán Mihály trónörökös születésnapja alkalmából délután ifjúsági és gyermekelőadás keretében is vetíti a mozi.

F. hó 29-én, 30-án, szombaton és vasárnap:

Mese a benzinkuttról.

A legpompásabb német hangos filmoperett a legkedvesebb partnerek: **Lilian Harwey** és **Willy Fritsch** főszereplésével.

A ragyogó kiállítás, fülbemászó zene, mulattató mese csak keretül szolgálnak ahhoz az utólréhetetlen művészethez, melyet ezek a közkedvelt színészek nyújtanak.

Méhészet.

Fészektakarás.

A hűvös éjszakák beálltával elérkezett az ideje a már teljesen s természetesen helyesen elrendezett téli fészek betakarásának is. Hogy ellenbenn ezt megtehesük, természetes következmény a mézkamra kiürítése annál is inkább, mivel számottevő hordásra a legkevésbé sem számíthatunk s ha akadna is valami csekély nektárforrás, az nem fedezi a napi szükségletet sem és arra jó csupán, hogy a kijáró méheinket foglalkoztassa s figyelmüket a rablásra ingerlő kutatástól más irányba terelje.

Halaszthatatlan kötelességünk minden főlősleges lépéptményt kiszedni a méhlikásból, ha még eddig nem tettük volna meg. Igen ám, csak hogy a legtöbb méhcsalád mintha sztrájkolna s nem akarná a kitisztításra beadott mézes lépeket teljesen kiüríteni, még azon esetben sem, ha a segítségre valóban szüksége van. Az ilyen családokat formálisan kényszeríteni kell olyanformán, hogyha kihordták a lép hátsó felében levő mézkészletet, átfordítani a keretet, melyet másnapra már szépen kitisztítva találunk s tartalékolhatjuk azt.

Nem tanácsolom senkinek a méhek által ki nem tisztított lépек tartalékba való elraktározását, mivel a mézes lépeket könnyebben fogja a por s mindenféle piszok s a jövő évben a családoknak különben is csak tisztára kimosott és kitisztított lépeket adhatunk be, úgy a költőfészekbe, mint a mézkamrába. Nem lehet célunk, hogy a mézes lépек elraktározásával alkalmat adjunk a méheknek a kutatásra, vagy intenzív hangyatenyésztést vezessünk be, sőt az amugyis undorító légyállományt az édességre csalogassuk. Ha a tartalékolásra nem alkalmas lép megérett már a kimustrálásra, csupán azért is ki kell takarítani, mivel ezáltal is foglalkoztatjuk méheinket s az előregedett állomány a kapott munka folytán nem megy telelőbe, hogy a hideg tél folyamán benn a méhlikásban hulljon el s rontsa a kaptár légkörét, hanem a teljes nyugalmi állapot beállta előtt künn a szabadban pusztul el. Hogyan? Hát lehet célunk az is, hogy a telelő méhcsalád létszáma kisebbedjék? A legkevésbé sem, csak hogy nekünk a téli méhállományban nem kiöregedett méhekre van szükségünk, hanem olyan fiatal erőkre, amelyek tavaszra kelve, úgy a fiasítás dajkálására

képesek, mint kikeletkor az olyan nagyon fontos víz és virágorhordásra is.

Éppen ezen okra való tekintettel gondoskodnunk kell arról, hogy családjaink kivétel nélkül mind sok fiatal méhhez menjenek telelőbe, mivel a nyári generáció kitelelhet ugyan, de a tavasz ébredésével a nagyobb erő kifejtés folytán elhull a munka mezején s a méh lakás néptelenné válhatik.

Sok, igen sok fiatal méhre van szüksége a telelő méhesaládnak, miért is a méhészszebernek tekintet nélkül arra, hogy gazdagon van-e mézzel ellátva a nép, vagy szűkösén, állományát okt. hó elején legalább 10 napig esténként felhígított meleg mézzel kell etetnie, hogy ezáltal az anyát fiasításra ingerelje s a jó melegen betakart fészekben felnevelt ifjú generáció foglalhassa el helyét az öregedő állománynak.

Álljunk csak meg egy pillanatra! mivel nem szeretném, ha valaki később azt vághatná szemembe, hogy az októberi etetésre vonatkozólag tőlem is tanácsot kapott. Itt nem a mézkészlet kiegészítéséről van szó, mely ma már teljesen idejét mult dolog, hanem olyan csekély adagokban való spekulatív etetésről, mely tisztán s kizárólag csupán a késői fiasítás célját szolgálja s a nyújtott hígított mézből elraktározásra semmi sem kerül, hanem a naponta kapott adag haladéktalanul fel is lesz használva.

E kérdéssel kapcsolatban részemről sem ítélnék el eléggé némely szakíró azon üdvös tanácsát, hogyha a méhesalád mézkészlete nem üti a kellő mértéket, még október hónapban is feleltethető. A szükségletet ideje augusztus hónap, legkésőbb szept. első fele; mert a méhesalád képtelen később a fölösleges vizet elpárologtatni a mézből, szóval úgy konzerválni azt, hogy ebből egészséges, jó téli élelem legyen. A késői feleltetés sokkal több kárt okoz, mint amennyi hasznot hajt. A méhesaládokon ilyenkor csupán lefedett, érett mézzel segíthetünk s ha erre képtelen vagy kedves méhésztársam, úgy csak viseld mulasztásod következményeit, bár fáj látni, mint pusztítod el méhesaládjaidat s ezzel együtt irtod saját egzisztenciád fáját is, melyre oktalanul feltoltad magad akkor, midőn kellő tudás és ügybuzgóság nélkül méhtartóvá lettél.

Azt mondtam: „jó melegen betakart fészekben”. No álljunk meg ismét csak egy kicsit! A fészkeknek jó melegen takarnak csupán akkor szabad lennie, midőn a család fiasítást ápol, tehát ősszel, ha mi kényszerítettük spekulatív módon fiasításra az anyát, s tavasszal, mikor a duzzadó erő mintegy új életre hívja a telet átvetetelt méhesaládot.

Értsük meg valahára egymást! Szakítsunk végre már azzal az ócska tradícióval, hogy télen agyonpakoljuk méhesaládainkat papírral, sarjuval, vagy tudomisen micsoda penészgombatermelő anyagokkal, csupán csak azért, hogy tavaszra kelve szemlélhessünk a méh lakásban jégcsapot, zuzmarát, lucskot, penészt s tömértelen méh hullát. Igen! A méhesaládnak télen is szüksége van fészektakarásra, ugyanazonban, hogy az a fészektakarás ne akadályozza meg a szükséges kipárolgást, de azért a méhfészkek melegét elillanni se hagyja. E célra legalkalmasabb a szalmapárna.

Az országos méret néven ismert állókaptár fedődeszkáit felszedjük s megtisztogatás után hármat visszahelyezünk azon célból, hogy a behelyezett szalmapárna ne feküdjön közvetlenül a kereteken, de közöttük a kipárolgásra elég hely legyen. A fészkek leghátulsó keretje után behelyezünk egy teljesen üres, vagyis építmény nélküli keretet abból a célból, hogy a legutolsó lépéptítmény és a bezáró szalmapárna között 35 mm. üres tér, azaz levegőréteg legyen. Az ablakra télen átal semmi szükség sincsen, az teljesen száműzve van a méh lakásból s helyét préselt szalmapárna pótolja. Én részemről fent a fészkek letakarására font szalmapárnát használok, hogy lazább legyen az, mely azonban hátul nem alkalmas azért, mivel nincsen tartása, miért is ott préselt és varrott anyag szükséges.

Ha valakinek szándékában áll a több mint húszféle, különböző színű és alakú s természetű kaptárpenészt továbbra is kitartóan tenyészteni,

úgy alkalmazza ezután is e célja elérésére kiválóan megfelelő jól záró ablakot, de ha a káros gombáktól meg akar menekedni, akkor kövessen engem.

Akár fekvő, akár rakódó rendszerű legyen a méh lakás, a betelelés, illetve a fészektakarás ugyancsak csupán abból áll, hogy a fészket borító fedődeszkákat, rostaszövetet, vagy vászontakarót egyszerűen beborítjuk ráillő, 3—5 cm. vastag szalmapárnával s nyugodtan várjuk a reményteljes tavaszt.

Blénessy Károly.

HIREK.

— A Csikszerezdán rendezet méhésztanfolyam az előadó súlyos megbetegedése miatt szept. 23-án megszakadt. A tanfolyam vezetője, Blénessy Károly szerencsésen leküzdötte a súlyos betegséget és a javulás útján van és most lapunk útján is értesíti a tanfolyam résztvevőit, hogy mielőtt annyira helyreáll egészségi állapota és ereje, a megkezdett munkát tovább fogja folytatni. A tanfolyam újbóli megnyitásáról a Csikvármegyei Mezőgazdasági Kamara útján minden egyes hallgató közvetlen értesítést fog kapni. Kitűnő munkatársunk súlyos betegsége késleltette a mai számunkban közölt „Fészektakarás” című tanulmányos cikk megjelenését is, melyért úgy a magunk, mint méhtartó gazdáink nevében e helyen is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

— Irói est. A kisebbségi írók megyei tagozata október 22-én Laurentzi színháztermében jótékony célú tarka irói estet rendez az alábbi műsorral: Énekel a gyergyószentmiklósi Iparos Dalkör. — Megnyitó. Tartja: dr. Krenner Miklós (Spectator), a romániai újságíró szervezet elnöke. — Kodályi-Bartók: Székely dalok. Énekli: Szánthó Ádám. Zongorán kíséri: Mihály Mariska. — Érdekes arcok, emberek: dr. Sulyok István kamarai képviselő, író. — Tánccos pántomim. Játsszák: Jakabffy Elzsu, Katona Margit, Barabássy Babkó Bazilidesz Juci. Zongorán kíséri: Mihály Mariska. — Derűs visszaemlékezések huszonöt évre. Felolvassa: Szász Endre újságíró. — Csepp esze sincs az uraknak. Falusi tréfa dr. Gaal Alajostól. Eljátszák: Katona Margit, György-Pál Magda, Jakab Lajos, Oláh Béla, Portik Lajos és Polgár József. — Puccini: Bohémélet. Valzer di Musetta. Verdi: Álarcosbál. Canzone. Énekli Traurig Gizi koncerténekesnő. Zongorán kíséri: Bajna Ilonka. — Dr. Ligeti Ernő: Versek. Előadja a szerző — Albert István: Vig elbeszélés. Felolvassa a szerző. — Énekel az Iparos Dalkör. Előadás kezdete pontosan fél 9 óra.

— Reformációi emlékünnepe. A gyergyószentmiklósi Református Nőszövetség f. hó 30-án (vasárnap) d. u. 5 órai kezdettel reformációi emlékünnepeket tart a reformátusok templomában a következő műsor keretében: 1. 178 gyülekezeti ének, 2. Keresztységünk a Biblia tükörében c. alatt ígét hirdet Kovács Pál ref. lelkész. 3. A bibliám c. költeményt szavalja Mikle Jucika vasárnapi iskolás növendék. 4. Gályarabjaink örökül hagyott kine c. alatt előadást tart Baktay Albert presbiter, gimnáziumi tanár. 5. Ének-duett: előadják Puskás Istvánné és Szilágyi Dóra ref. nőszövetségi tagok. 6. Szabolcska költeményeket szaval Lőrincz Viola I. K. E. tag. 7. Imádságot és áldást mond Kovács Pál ref. lelkész. 8. 360. sz. gyülekezeti ének. Az ünnepélyre úgy a protestáns híveket, valamint az érdeklődőket szeretettel meghívja a szövetség vezetősége.

— Koszorúmegváltás. A gyergyóújfalvi róm. kath. Egyháztanács dr. Elekes Márton elhunytá alkalmával koszorúmegváltás címen 600 lejt adott a gyergyóújfalvi szegény gyermekek részére; özv. dr. Elekes Mártonné ugyancsak a gyergyóújfalvi szegény gyermekek részére ugyane címen szintén 600 lejt.

— Halálozások. Márk Gergely magyar-régi földbirtokos hetvenegy éves korában meghalt. Az elhunytban dr. Sándory Mihályné édesatyját gyászolja.

Csata János csomafalvi birtokos f. hó

20-án meghalt. Az elhunyt élénk részt vett közse közéletében; volt községi bíró, birtokosági jegyző és egyháztanácsos. Temetése f. hó 23-án délután 3 órakor lesz. Halálát özvegye, gyermekei, testvérei, unokái és nagyszámú rokonsága gyászolja.

— Felmentette a tábla Márton Áront. Nemrégiben hozott volt a csikszerezdai törvényszék ítéletet a nagy port felvert ditrói gyilkosság ügyében, a tettes Márton Áront tizenegy évi fegyházra ítélve. Mult szombaton hirdetett ítéletet az ügyben a marosvásárhelyi tábla és általános nagy meglepetésre Márton Áront a gyilkosság vádjá alól felmentette, mert törvényes önvédelmet állapított meg. Az ügynek ezen módon való felfogása teljesen új, hiszen a többnapos törvényszéki tárgyaláson Márton azt bizonyította, hogy fegyvere véletlenül sült el, a fegyverszakértők is ezen a véleményen voltak. Márton a felmentő ítélet után azonnal szabadlábra helyezték és ma már Ditróban tartózkodik. A tábla ítélete nem jogerős, mert a koronaügyész és a magánvád képviselője semiségi panasszal éltek ellene és igen kérdéses, mit fog a legfőbb semmitőszék határozni. Márton Áron máskülönben az az ember, aki a ditrói egyházat adóeltitkolásért jelentette fel abban a reményben, hogy a kirovandó büntetés egy részét megkapja. Számításában csalódott, mert csak óriási összegű kárt okozott az egyháznak anélkül, hogy neki bármilyen haszna is lett volna belőle.

* Használt írógép megvételre kerestetik. Cim Márk Istvánnál. 2—1

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják mindazok, kik felejtethetetlen férjem elhunytával ért mérhetetlen bánatomat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, valamint azok is, kik a végtisztességen résztvettek, hálás köszönetemet.

Gyergyóújfalú, 1932. október 18-án.

Özv. dr. Elekes Mártonné.

Hölgyeim: || Uraim!

Ha nem próbálják meg, el sem hiszik, hogy a **férfi** öltönyök, télikabátok, valamint a **női** őszi- és télikabátok a legutolsó divat szerint milyen olcsó árban készülnek

Szabó Sándor
angol uri szabó

műhelyében (posta mellett.) 5—1

II-ik ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTEK

II. huzás 1932. nov. 16—17.

240.000.000
összgyűjtés.

Vétel (új) és megújítási sorsjegyek már kaphatók az elárusítóknál:

Márk István könyvkereskedésében,
Transilvania Bank fiókja,
Berkovits L.,
Új könyvkereskedésben.

Ne rendeljen idegenből sorsjegyet, mikor itt helyben költségmentesen megkapja.

Sorsjegy árai: $\frac{1}{1}$ 1000, $\frac{1}{2}$ 500, $\frac{1}{4}$ 250,
 $\frac{1}{8}$ 125 Lei.

Ingatlan eladás.

A Gyergyói Első Takarékpénztár r. t. közhirrre teszi, hogy a tulajdonát képező

Sára-féle Püspök-malmot, valamint a Rákóczy-uton levő Angi-féle lakást és belsőt eladja.
Vásárolni saját intézeti betétkönyvvél is lehet.

Érdeklődni a Bank pénztári helyiségében lehet.